

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

САСЛУШАВАЊЕ

(НАСТАВАК)

На убедљив начин потврђује се то једном друштвеном игром, којом се обично забавља омладина по кућама и при којој се (потребно је да свега једно или двоје буде посвећено у ствар) испод стола додају извесне безазлене ствари: комад мекана теста, ољуштен влажан кромпир, у који се забоду кратка дрвца, мокра, песком напуњена кожна рукавица и т. д. Сваки, ко добије један од ових предмета у руку, не могавши га видети, помисли да је ухватио неку гадну животињу, те баца ствар од себе. Он је чулом пипања опазно само влагу, хладноћу и покретност, дакле најгрубљу карактеристику представе о животињи, машта је допунила кретања, и тако до мозга је дошла представа о животињи и т. п.

У ову врсту представа с помоћу чула пипања долази и једна врста преношења извесних осећања пипања. Кад н. пр. у близини места где седим јуре мрави, ја одмах осећам, да ми они гмижу испод одела, а кад видимо неку рану или чужемо некога како је описује, доста пута осећамо болове на дотичном месту сопственог тела. Само се по себи разуме, да то код сведока узбудљиве природе може довести до великих обмана.

Ка овој тако рећи несамосталности осећања пипањем долази још та околност, што код истога пресуђујемо више по релативном но код другога. Ми осећамо да је подрум зими топал а лети хладан, јер опажамо само разлику са спољном температуром, а кад једну руку туримо у врелу а другу у хладну воду а за тим обе у млаку, тада једна рука осећа да је топла. У нашем саслушавању долази врло често реч о осећању, те према томе увек ваља имати на уму непоузданост истога.

Односно укуса и мириса имамо да напоменемо, да исти не само што су услед болештина доста пута покварени, већ да чак ни код нормалног човека не можемо бити с тиме на чисто, пошто их је немогућно контролисати. Укус и мирис играју у животу мању улогу него гледање и слух; ми до душе можемо свакога упитати или се сами о томе објективно уверити, да ли он добро види или чује, али би потпуно бесциљно било питање, да ли има правилан укус и да ли добро мирише, јер се истинитост његовог одговора не може испитати. Осем тога код укуса и мирисања има сасвим чудних причинавања. Кад н. пр. неко јело према његовом изгледу сматрам за слаткиш, докле је то у ствари усољено месо, онда при кушању не само што нећу осетити његову праву природу, већ просто неки гадан укус. На име представа о слаткишу помешала се тако с правим укусом сланог меса, као да су оба та јела истински измешана.

Односно чула мириса имамо у главном да кажемо, да су појмови о пријатном и непријатном врло различити. За некога је врло изврсан мирис гњилих јабука, а за некога одвратан. Има жена, које се намиришу таквим мирисима, којима просто смрде за многе мушке. Неко воли лук, а неко тај мирис не може никако да сноси.

Осем тога и оштрина мирисања различита је код појединаца. Има људи, који њауше мачку у соби, који познају одело по његовом мирису, докле други не осећају ни најјаче мирисе. Важно је да напоменемо још и то, да после коју де-

сетину годинама можемо познати мирис, који смо један једини пут осетили, и да нам тада излазе верно пред очи све слике, које су опажене тада с оним мирисом. То може бити од врло велике важности при сећању сведока.

Памћење

Други моменат у духовном животу сведока јесте његово памћење. Памћење је у опште тако значајно и састављено и начин његове делатности тако различит, да иследник просто не може довољно да проучи његову природу.

Функција памћења је, као што Форел вели трострука: 1. оно што се доживело мора учинити утисак; 2. тај утисак мора се обновити; 3. тај утисак мора бити идентичан с оним што се доживело.

„Кад сам ја“, вели Форел, „јуче први пут у мом животу видео белог медведа па данас на њ мислим, то је: 1. медвед учинио на мене утисак; 2. ја сам медведову слику у себи репродуковао; и ја сам 3. идентичност јуче виђене слике утврдио с данас репродукованом сликом.“

Тим примером је одиста све речено, што се у овом случају има рећи о делатности мозга, и ми још имамо само да утврдимо, шта се постизава с појединим функцијама. О правилности опажања већ је говорено. Од њега наравно најпре зависи правилност осталих функција и правилност репродуковања.

Друга делатност је она репродукције. Њена правилност зависи само од тога, у коликој се мери (добро или рђаво) опажено репродукује и како се постале празнине допуњују. Та допуњавања могу се правилно извршити само с помоћу аналогije или створити грешке представама уобразиље, или празнине могу остати сасвим непопуњене.

Само унеколико касније но ова друга функција ступа у дејство констатовање идентичности између опажања и репродукције. Према успеху тога констатовања наступа већа или мања сигурност у тврђењу. Останимо при Фореловом примеру: Прва функција зависи од тога, с каквом сам тачношћу и каквом правилношћу ја посматрао белог медведа. Друга функција, функција репродуковања, даће слику сасвим коректно или с празнинама. Рецимо н. пр., да сам ја слику белог медведа потпуно коректно репродуковао, само нисам знао, да ли је и какав је реп имала животиња. Ако из целе конституције ове животиње изведем правилне закључке, онда ћу и ту празнину правилно испунити, докле се погрешним представама може животињи додати неки неправилан додатак. Али ако не буду ни правилне аналогije ни погрешне уобразиље, онда празнина остаје отворена: ја се просто не сећам, да ли је животиња имала и какав реп.

Кад је репродукција довршена, онда почиње утврђивање идентичности између обе слике, и тада зависи од оштрије или лабавије критике у колико се дешава или не то утврђивање идентичности.

Ове три функције мораће иследник у сваком важном случају држати строго раздвојене, кад сумња, да памћење сведока није верно. Је ли рад иследник, да уопште испита, где је грешка у памћењу сведока, извесно је да неће доћи до циља, али ће му то у већини случајева испасти за руком, ако се упуту за сваком поједином од те три поменуте функције. Он

ће дакле испитати, колико је трајало опажање, како је и под каквим се околностима исто десило, у кратко он ће се, изузимајући правилност, уверити о дубини и поузданости импресије. За тим испитује пак репродукције, а нарочито испуњавање празнина, док напоследку не дође докле, да буде реч о догађају код утврђивања идентичности слике утиска и слике репродуковања, на име онда, кад иследник буде са сведоком још који пут предузимао рад око подударана обеју слика, мораће се готово увек враћати на учињену грешку. Не треба мислити, да такав рад одузима време. Свакако да се много мање утроши времена, кад се прави ток ствари утврди с мало више труда, него кад се залута, па се морају саслушавати небројени сведоци узалудно или на погрешном основу.

Свесну функцију памћења треба разликовати тачно од несвесне, која игра много већу улогу но што ми обично мислимо. Енглески научар Леве врло је добро илустровао функцију несвесног памћења једним физикалним примером: Кад на бео табак хартије, јасно осветљен сунцем, метнемо кључ, па га за тим дигнемо, а за тим хартију оставимо на мрачно место, слика кључа изићи ће нам пред очи, и ако тај табак хартије после дужег времена погледамо. Тако исто дејствују доцније и сећања у нама и дају нам повода за извесна делања, ма да она нису потпуно крочила преко прага свести. Форел вели: Кад ја, удубљен у неко филозофско питање, обилазим бару, учинио сам извесну количину рефлексии, и не опазивши их.“ То је по нас од велике важности, јер ми само тада појимамо поступак људи, кад исти несвесним памћењем објаснимо. Али ми често чинимо грешке, што исто не узимамо у рачун, или што у опште заборављамо да то постоји, или што не познајемо животне навике дотичнога те се не можемо ни најмање у исте удубити. Тада нама звони сасвим невероватно, када неки човек сасвим друкчије функције но што је наша хоће, да је несвесно учинио ствари, за које би нама било потребно тачно размишљање. Према томе је безусловно потребно најпре бити на чисто с тиме, какве навике у животу има дотични, јер само тада можемо да оценимо могућност и степен поузданости неког несвесног акта памћења. У опште се може рећи, да је несвесно памћење најпоузданије, јер се оснива на дугом низу искустава. (Наставиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од једног општинског писара добили смо ово питање са молбом за наше мишљење.

Законодавац је хтео, да земљоделцу својим благодејањем обезбеди покретност именовану у § 471 тач. 4. па поред покретности и непокретну имаовину од 5 дана орања, било под гором, воћем или виноградом, заједно са необратим њеним плодом, кућом и окућницом од једног дана орања.

Како овом законском одредбом није прецизно одређено, да ли се ово благодејање законодавчево односи и на сваку пореску — задружну — главу, т. ј. да ли се на сваку задружну главу има од пописа ослободити покретност, именована у првом ставу тач. 4. пом. §, или само на старешину задруге.

Одредба § 471 тач. 4. грађ. судског поступка довољно је јасна, која као благодејање прецизира кућу са кућним плацем од један дан орања, и на сваку порез плаћајућу главу по пет дана орање земље, према чему се ово благодејање не распрошире на самога старешину, но и на све остале задругаре, чиме је законодавац све као земљоделац да заштити. Ово благодејање није дато само инкоснику но у опште земљоделцу, па ма колико задругара у задрузи буде.

* * *

Код једног општ. суда био је овакав случај:

I. Н. Н. из Н. предстао је суду и на протоколу № 1154 изјавио: да је сазнао, да Н. Н. из Н, јавно говори да му он дугује извесну суму новаца по некаквој облигацији, па је молио, да суд истог позове и саслуша: има ли заиста каква његова облигација у рукама Н. од кад је и каква и од колике вредности та облигација, па га о томе известити.

II. Позват Н. Н. на протоколу № 1155 изјавио је, да се код њега заиста налази облигација молиочева, коју му је вели

издао 28 марта 1891 године, и која је снабдевена са три писмена сведока, а у вредности је 48 дин. са 12% год. интереса.

III. О овоме суд је известио Н. Н. који је под 29 марта тек. године на протоколу № 631 поднео тужбу у којој пориче ову облигацију, и тражио је, да суд одреди рочиште на коме да извиди овај спор, изузме од туженог облигацију и донесе своју пресуду, има ли тужени по њој право наплате или не.

IV. Суд је позвао туженог и узео од њега реч на протоколу № 1121 у коме је тужени казао да се код њега налази тужиочева облигација у вредности 48 динара, од 28 марта 1891 год. а све што даље буде имао казати, учиниће то на рочишту.

V. По овоме суд одреди рочиште на дан 27 јуна тек. године на које су дошли парничари и тужилац оста у свему при тужби, тражећи да суд одбије туженог од полагања права на наплату дуга по тој облигацији, пошто му је, вели, он није издао, а кад би му заиста што дуговао, издао би му овакву облигацију какву прописује § 192 грађ. суд. поступка, пошто је неписмен.

VI. Тужени је пак изјавио: да тражи да суд тужиоца осуди по поменутој облигацији да му плати 48 динара главнога дуга са 12% год. интереса, по обвези као и парнични трошак 16 динара, но није поднео уверење о пријављеном интересу.

Суд је нашао;

Да овде постоји изазивачка парница — § 346 грађ. поступка, за коју налази да је надлежан пресудити је, кад јој вредност не прелази суму одређену § 6-тим истог закона, па је исту и пресудио, тако, да тужени Н. нема право наплате, по облигацији тужиоца Н. у 48 динара са 12% год. интереса по истој, и осудио туженог на плаћање таксе.

Разлоге своје суд је мотивисао овако: кад су и тужилац и тужени пристали на данашњем рочишту, да им се овај спор одмах и пресуди — § 348 грађ. суд. поступка, суд упуштајући се у пресуђење налази: да поднета облигација од 28 марта 1891 године, није меродавна за доказ дуга туженог Н. противу тужиоца Н. за то, што није онаква какву тражи § 192 грађ. поступка. Важност ове облигације суд цени по закону који је у време њеног издања постојао — §§ 199 и 192. грађ. поступка.

По жалби одбијеног Н. првостепени крушевачки суд, поништио је предњу пресуду, за то: што је нашао, да општин. суд није належан да суди изазивачке парнице, јер је за то по §§ 27 и 346 надлежан само првостепени суд. То једно, а друго и за то што тужени Н. (Сопств. облигације) наплату и не тражи, а суд је пресудио да он то право изгуби.

Нека општински писари овај спор проуче и нека нам одговоре на ова питања.

1.) Имају ли општински судови у начелу — право судити и расправљати изазивачке парнице, до суме одређене у § 6 грађ. пост. или не? — ако не — са којих разлога?

2.) Је ли пресуда општинског суда по мишљењу уредништва правилна, или је заиста неправилна и у чему?

Ко буде правилно одговорио на ова питања објавићемо у листу.

* * *

Један општински писар упутио нам је ово;

Упутство о издавању сточних пасоша гласи: Сточни пасош, као уверење о својини, у њему означене стоке вреди годину дана. Ово се наређење не практикује подједнако код општинских судова у опредељењу овог рока. Код неких се овај рачуна од дана кад је први пут пасош од власти издат првом сопственику и ако је исти пасош пренесен на купца и по истом стока прешла у својину другог лица а не првог које је пасош од власти први пут добило. Код неких опет рачуна се овај рок од дана када је на купца пасош пренет па за годину дана.

Пример: Милан Савић из Н. добио је сточни пасош од општ. власти за 1 вола датиран 26 јула 1899 год. Истог вола са истим пасошем продао је 29 јуна 1900 год. Н. Н. теж. из Н. купац овај кад је отишао код општин. суда 29 јула ове год. да исти пасош продужи о здрављу стоке и упита да ли није прошао, општински му суд пасош продужи и казао му да

рок пасошу о својини није протекао пошто је тек 1 месец протекао од како је на њега пренет.

На вашару 1 августа ове год. исти сопственик Н. Н. продао је реченог вола са истим пасошем трговцу Н. Н. Купац примети да је протекла 1 год. и више од како је пасош од власти издат, јави комесару вашара и би му овај пасош одбачен као невредећи а други му издат по наплати таксе.

Нека општински писари пошаљу уредништву своја мишљења по овој ствари. Који буде правилно схватио и одговорио на ово питање објавићемо у листу.

ПОД УТИЦАЈЕМ ДРУГОГА

од Јове Адамовића

(НАСТАВАК)

У исто време ступише кроз улаз са стране испредни судија и бранилац оптуженика. Ћутећи заузеше сви своја места и сада настаде у сали таква тишина да се је шушкање хартије од аката које је председник по свом столу распоређивао, јасно могло чути. После два минута устаде председник понова, па објавивши готово апатичким гласом дело по коме се има данас донети пресуда, позва поротнике да вуку коцку. Пошто су сви дванаесторо метнули својим именима исписане хартијце у урну, коју је судски послужитељ носио од једног до другог, и пошто је исту по свршеном скупљању гласова предао председнику, стаде овај извлачити једну хартијцу за другом, читајући гласно са сваке име које на њој беше исписано. Издвојивши на тај начин њих шесторицу, остави урну на страну а она шесторица, чија имена остадоше неизвучена, поклонили се Ћутећи па изађоше. Пошто је председник једног по једног поротника заклео и пошто они, изабравши међу собом једнога за председника, заузеше своја места, огласи председник почетак претреса заповедивши у исто време, да се уведу оптуженик и сведоци. Врата, кроз која су мало час ушли истражни судија и бранилац, отворише се понова и у салу ступи оптужени; човек средњег раста, обучен у одело како га обично немачки пољопривредници носе, то јест у кратком, до грла закопчаном капуту и жахаћим чакширама са кожним доколеницама. Лице овог човека имађаше на себи нечег животињски глупог: пепељаво тавна боја његовог мршаваг, ђосавог лица, мутни, празни поглед његових великих избуљених очију; велика уста са дебелом доњом усном која му је сада, ваљада усљед страха у коме се налазаше, висила отромбољена; његова густа, чекињава, кратко ошишана коса неодређене боје; све му је то давало изглед престрављеног блесана. Одмах за њим уђоше у салу и сведоци: Гринвалд, Елза и десетину петнаест мени већином непознатих лица. Елзу, која беше обучена у просту али елегантно скројену хаљину од неке црне материје нисам могао видети у лицу пошто јој исто покриваше густ, црн вео. Што се тиче Гринвалда њега сам једва могао познати. Његово готово атлетски, некада као бор, прави стас беше се сад савио; његово пуно, црвено, увек насмејано лице беше сада омршавело, пуно бора и потавнело; само маса танких испреплетаних крвних жилаца која му — сигурно усљед јаког пића — покриваше јагодице и нос, даваше му лицу у неколико здрав изглед. Пошто су оптужени и сведоци заузели своја места даде председник реч државном тужиоцу, који устаде и отпоче читати оптужбу у којој су у главном били изложени следећи моменти:

За време ручка на дан двадесетшестог јуна примети председник Гринвалд да је сос од печења необично горког укуса. Обравивши пажњу и осталима који сеђаху за столом још при говеђени, и то: својој жени, надзорници домазлука и инспектору?? окушаше и ови, и нађоше да је сос доиста горак. Позвана куварица увераваше свога господара да је јело пре но што га је из суда за кување преручила у тако звану сосијеру, пробала, да је тада било сасвим укусно и да је морало добити тај горак укус или на путу од кухиње до трпезарије или на самом столу. Надзорница домазлука, која је јело доносила из кухиње на сто, увераваше да у јело није могло апсолутно ништа доспети докле га је она држала у рукама и да је исто покварено или у кухињи или на самом столу. Доцније поведеом истрагом доказано је сведоцима, да је отровано јело

стајало читав четврт сата у сосијери на огњишту, пре но што се је почело ручати, да је оптужени?? за то време прошао кроз кухињу, и да се је у истој задржавао неколико тренутака питајући куварицу која је у том тренутку а са окренутим леђима огњишту преливала печену гуску, шта ће пси добити за ручак. Одмах по констатовању горчине изјави госпођа Гринвалд сумњу да јело није можда отровано, и проба ради даде један комадић хлеба умочен у сос своје псетанцету. Пет минута после овога изјави инспектор?? да му је мука и уставши са стола оде у кухињу где га после неколико тренутака Гринвалд и госпођа затекоше како стоји код водовног излива пијући сапуницу и млеко трудећи се да поврати оно што је појео. Уплашени овом појавом почеше и Гринвалд, његова госпођа и надзорница пити сапуницу и млеко, и после неколико минута повратише све што су појели. Псетанце коме је дат залагај са сосом спопадоше после пола сата грчеви и истога дана око четири сата црче.

Пошто је државни тужилац свршио са читањем оптужбе која је, разуме, се била куд и камо опширнија и тачно мотивисана, даде председник реч оптуженом који изјави да остаје при својим исказима који се налазе у протоколима истраге. Сада настаде саслушавање сведока: куварице, надзорнице домазлука, кочијаша и шталске послуге. Искази свију ових сведока били су више или мање сви означени у прочитаној оптужби пошто се је ова поглавито и оснивала на овима. За све време исказа ових сведока који су трајали читавих два сата, трудио сам се да докучим у каквом се душевном расположењу налази Елза која је са окренутим леђима публици седела погнуте главе и са ципном марамом у руци као кип непомична на своје месту поред мужа. Наједаред спазих како је спопаде дрхтавица и како јој се плећа стадоше трести као у грозници. Једна од девојака која припадаше шталској послужи беше почела причати како је једног дана затекла оптуженог инспектора у штали за краве, где је обухвативши госпођу Гринвалд око паса исту носио ка једној гомили сена. Баш у тренутку када је председник хтео да постави сведоку ново питање, устаде државни тужилац па замоливши за реч, затражи да се у интересу реда и јавног морала јаван претрес претвори у тајни, то јест да се публика искључи. Председник стави овај захтев поротницима на решење и ови се повукоше у собу за већање. После пет минута вратише се натраг, саопштите председнику резултат већања и овај објави да се публика има удалити из сале.

Изшавши из суднице погледах на часовник: пола дванаест. Пошто сам знао да се јавни претреси који су претворени у тајни, врло често после извесних исказа претварају понова у јавне, то се реших да одем до мог хотела, да ручам, па да се онда опет вратим. Узедох дакле кола па се одвезох у хотел. У сали за ручавање нађох опет она два стара господина од синоћ, и сада морадох да седнем за њихов сто где ме они стадоше испитивати о току претреса. Тако ручајући са њима и причајући, и не осетих како ми прође време. Када устадох иза стола беше већ пола два. Пошто у близини хотела случајно не беше ни једних кола то се упутих пешице судници. Стигавши тамо обратих се одмах портиру са питањем да ли је сада слободан приступ публици, али ми овај одговори да је претрес одложен за после подне, и то од пола четири. Шта да радим? да чекам овде у близини, чепајући кроз улице, или да се вратим у хотел? Наједаред ми сину кроз главу, како би било да потражим Елзу?

„Бисте ли ми могли рећи где станује госпођа Гринвалд, сведок у овој парници?“ запитах портира.

„Не могу служити“ одговори он, али сетивши се ваљада јутрошњег бакшиша, додаде брзо:

„Ако дозволите да се распитам; можда ће наш експедитор позива знати,“ па онда отрча уз степенице. После десет минута чух га како се трчећи враћа са трећег спрата и на скоро га угледах са неком цедуљом у руци.

„Изволте, срећом је ту био разносач позива који је имао госпођу позвати.“ Узедох цедуљу, дадох му једну марку па се онда удаљих. На улици прочитах адресу: „Леополдова улица бр. 22 други спрат.“

После пола сата зазвоних на вратима на којима је била причвршћена позивница са именом „Елза Гринвалд.“ Одмах

после мог звонења отворише се врата у њима се указа ома-
лена дежмекаста служавка.

»Желим да говорим са госпођом Гринвал.«

»Госпођа не прима посету.«

»Предајте јој моју карту.« Служавка ми узеше устежући
се карту из руку премери ме погледом од главе до пете, па
онда оде.

Не знам да ли је прошло пет секуната, када се унутра
отворише брзо нека врата и Елза, бледа као смрт, са мојом
картом у руци, стајаше преда мном.

Ти! Ви!! Оте јој се брзо и нехотице. Ја уђох брзо, за-
творих врата, па узевши је за руку одведох је у собу из које
је била изашла и на којој стајаху врата отворена.

О Боже мој! Боже мој! Ти! ти! застења она па паде
пред софом на колена заривши лице у једно јастуче.

(Свршише се).

БРИСЕЛСКИ ДИЈАМАНТИ

по судским актима испричао

Карло Касау

ПРЕВЕО С НЕМАКОГ ЈОВ. В. МАНДИЛ

(СВРШЕТАК)

Братл је био у грозници. Девојка је била несравњено лепа.

— Знате ли шта, господине Кернере, — рече обрнувши
се на један пут овоме, — кад би сте ухватили ту птичицу био
бих вам јако захвалан. Просто човек данас не може слободно
ни да путује!

— Како то?

— Та, договорио се лорд Хунтингтон да вечерас са мном
путује, па...

— До ђавола!

— Али, тата ти опет псујеш! — опомињала га је Клара.

Кернер учини зловољан покрет, докле је Братл мислећи
на његову кћер шапутао у себи:

— Та тај је створ прави анђеоло!...

Међутим се Кернер обрну Братлу.

— А зар се не плашите с њиме заједно да путујете?

— О, не! — насмехну се Братл.

— Али...?

— Ја сам наоружан!

Кернер махну главом.

— Будалаштина!... Али ће вас он надмудрити и преу-
хитрити...

— Мислим, да неће!

— У толико боље по вас; али у том случају, могли би
сте га ухватити у сопствену замку.

— Како?

Па за тим викну јачим гласом:

— Кернер, још једну флашу секта!

Кернер се, међу тим, саже Братлу и шану му:

— Ви треба да се понашате према њему предусретљиво,
а кад дођете до Ахена, ући ћу и ја у воз и онда ћемо га ух-
ватити!

— Али, немамо никаквих доказа...

— Ђавола, немамо!

— Али, тата! — опомињаше га опет Клара.

— Како би било, — рече Кернер, — кад би... али не,
то не иде...

Братл, који је ватрено посматрао Клару, запити живо:

— А шта то?

— Да ви касету онако... не то не иде!

— Али, молим вас, кажите ми јасно ваш план! — рече
Братл.

— Па зашто не?... Ево, како мислим... Треба да му по-
клоните пуно поверења; треба да му и касету отворите, али
ако то не, турите само кључ од касете у ташну за билете и
редите му име система...

— Атлас! — оте се Братлу и против воље из грла.

Детектив се насмехну.

— Мени није потребно то да знам!... Онда легните пре
но што стигнете пред Ахен, да се одморите и да мало про-

спавате. При томе не склапајте ока. Он може да вам дигне
касету и да бежи тек кад стигнете у Ахен. Али се онда про-
будите и дохватите се оружја. Имате револвер при себи?

— Наравно!

— У том истом моменту бићу и ја у купеу поред вас!..
Ви ћете без сумње путовати првом класом?

— Да!

— Треба да знам, али да би вас могао одмах наћи, спу-
стите завесу на прозору.

— Добро. План ми се ваш допада. И ако његова свет-
лост не падне у клопку, онда је милорд, невин као ново-
рођенче!

— Зар не посећујете радо позориште? — запити на један
пут госпођица Клара нашег познаника Братла.

— Зашто да не? — прихвати Братл. — Хоћете ли да
посетимо вечерашњу преставу у Comedie française?

— Мени је право!

— Али... ваш отац?

Кернер беше подбочио главу и изгледаше да је утонуо
у мисли.

— Шта мислите, господине Кернеру? — запити га Братл.

— Шта?

— Како би било да посетимо вечерашњу преставу.

— А шта се игра? — запити Кернер своју »кћер«

— Заборавила сам наслов, тата!

— У осталом можемо!

Али Кернер одмах се за тим обрати Братлу.

— А кад мислите да се кренете на пут?

— Сутра!

— У које доба?

— У подне!

— Е, онда се ја морам кренути пре вас... у девет!

— Нема других возова?

— Не. Само на тај начин био бих пре вас у Ахену.

— Онда нека буде!

Међу тим се Клара обрну оцу:

— А вечерас у позориште!... Је ли, тата?

— Па добро. А сад да се препоручимо!

— Драго ми је! — рече Братл устајући. — Дакле, пошто
свршим своје послове, ја ћу бити тако слободан да вас после
шест потражим у Ројал-хотелу?

— Молим, соба број 25.

— Збогом! И до виђења!

И Братл притисну ватрен пољубац на Кларину руку,
стеже »татину« десницу и пође. —

На скоро за тим ишчезе и »детектив« са својом ћерком.
На улици пак рече Џон Смарт Клари Вајловој.

— Да нисам знао какав си адем камен у овим стварима,
био бих те, веруј, сад овако на сред улице пољубио!

— Аха! — узвикну она. — Ала би то било романтично!..
Него хоћемо ли заједно и од Ахена?

— Гле ти ње!... Ти ћеш сама, па из Брисла право у Париз!..

— Ах тако!... А како ћемо извести Уиљема и где?

— Још вечерас у кафани »Lepellier«.

— Добро!

— И тако су они у разговору корачали хотел Ројалу.

* * *

Када је Јосиф Братл с вечера око пола шест довео своје
ствари у ред и дијаманте оставио на сигурно место, седе да
вечера и да се о целој ствари размисли.

— Кернери су, — говорио је у себи, — честити људи;
мала је шармантна!.. Можда ћу баш овде наћи свој идеал!..
Али, али зар не би то могли бити и какви ...препредени лу-
пежи, варалице? Баш ћу да видим. Дијаманте сам оставио у
прљави вещ, а у касету сам стрпао лажне. Ако ствар испадне
рђаво испашће по њих!..

За тим дозво гостиничара, с којим се подуже разгова-
рао, после чега је господин Каргуанс послао једно експресно
писмо у Ахен, а у коме је молио тамошњу полицију, да јед-
ног од својих најбољих чиновника пошаље на станицу, да до-
чека други брзи воз; дотични чиновник стајаће на располо-
жењу извесном господину Братлу из Беча, који путује првом
класом и на чијем ће купеу завесе бити спуштене. Ради си-
гурности треба дотични чиновник да дочека воз на перону.

Ово је писмо лично однео господин Каргуанс на пошту. Међутим господин Братл оде и позва своје госте из хотел Ројала у позориште. Ту се ванредно забављао с Кларом. Кад се представа свршила, лично је допратио господина Кернера и његову кћер до хотела. Па за тим потпуно умирен, врати се у свој стан.

На скоро за тим улазио је Смарт преобучен у кафану „Лепелијерову.“

* * *

— Добро јутро!

Са тим поздравом дочекао је лорд Хунтингтон свога познаника Јосифа Братла, када је овај на благајни вадио карту.

На скоро и звони аазвони, писак звизну и обоје похиташе, да што удобнији купе нађу.

„Лорд“ је говорио тешко немачки, а Братл опет ништа боље енглески.

За време путовања показивао је лорд своје драгоцености. Камење је било право и није им се имало шта да примети. Међутим, лорд их хладнокрвно стрпа у џеп, па рече Братлу.

— Ја бих вам дао један добар савет...

— А тај је?

— Обратите добро јоур ејес ...пажњу на ваш вох... вашу касету!

— Имате потпуно право. Ја то и чиним.

— Чувате ли добро... the key кључ?

Братл му мимиком показа своју ручну торбу.

Лорд ућута и Братл такође. Он је мислио на Клару Кернерову.

Мало за тим он се пружи по наслоњачи.

Када се пробудио, јурио је брзи воз ванредном брзином, а лорд је међутим спавао. Он се сети кључа, овај је био на месту; за тим погледа у лорда. Да је овај био какав лупеж, то би му он давно касету и кључ дигао, јер сада је Братл тек увидео, да је доиста спавао. Где ли су сад илузије?

Он подиже лагано главу коју је био спустио и погледа кроз прозор. Околина му је била сасвим непозната.

Он се опет пружи. На скоро стигоше до једне омање станице. Лорд је још спавао. Тако је текло све до близу Ахена. Да га не би његов vis-à-vis могао хлороформисати, скрио је лице међ јастуке, да је једва могао што видети. Братл, који је био препреден човек, беше опет предвидео, да му је лорд још у првом сну дигао кључ и на његово место оставио други сличан.

На један пут локомотива звизну. Братл се хтеде подићи, али у исти мах, доби снажан удар по глави, да се сруши на седиште.

Међутим воз стаде.

Лорд скочи дохвативши Братлову касету и излете на перон, где му Смарт и Клара у пролазу шапнуше:

— Ту је један детектив. Узми кола и похитај на најближу станицу. Ми ћемо за тобом у Брисел.

Лорд потрча у варош, а уз пут отвори касету. Поједине кутијице — етуи — потрпа у џепове, а касету остави у колима.

Одсео је за тренут у једном хотелу, где се пресвукао и прерушио, па за тим је погодио једна кола, која су га у гаџопу требала одвести до најближе станице.

Ту су га већ другови очекивали. Када су ушли у купе и воз се крете натраг у Брисел, исприча Фокслеј свој доживљај и извади етуис.

— О чуда! — дрекну он побледивши. — Та то су лажни дијаманти!...

* * *

Пре но што је се воз из Ахена за Беч кренуо, уђе у један купе прве класе један од кондуктера. Братл се беше баш пробудио из заноса и замоли кондуктера да зовне полицију.

Познати детектив био је за тренут ока у купеу.

Братл му исприча брзо шта му се десило.

— Ах, ја сам тога човека видео! — узвикну детектив. — Он се понео у једна кола.

— Трагајте за њим и ја ћу вас богато наградити!

После неколико дана пошто је Братл стигао у Беч добио је и извештај. Нађена је касета у колима. Даљим трагањем утврђено је, да је „лорд“ Хунтингтон био у договору са „детективом“ Кернером и његовом „ћерком“ Кларом...

„Лорд“ је био ухапшен и даљим трагањем утврђено је, да је се под њим крила једна од најпрепреденијих варалица јевропских, који је и у покрају у Антверпену био умешан.

Међутим је Братл са својим кофером у коме је био прљави веш — и дијаманти стигао читав, и наскоро заборави на целу ствар, када једнога дана у новинама прочита опширну биографију Фокслејеву, који је државни тужилац исписао на основу званичних акта.

Тако је се свршила ова афера са бриселским дијамантима.

ШПИЈУНИ И ШПИЈУНАЖА

— СЛИЧИЦЕ ИЗ РАТА И МИРА —

од А. О. Клаусмана

превео с немачког Јов. Б. М.

Ђенерал Р., који игра велику улогу и у двору као и у војсци, тражи за своју децу какву енглеску васпитачицу, и налази једну, која изгледа да има све врлине. Она предаје одлично, прави друштво домаћици и код свију је омиљена. У њу имају неограничено поверење и изгледа, да она то у сваком погледу уме и да оправда. Једног дана отпутова ђенерал са госпођом на неко време. Када се вратише, васпитачица беше отпутовала, тобож, јер је из отаџбине добила неки журан телеграм. Али када ђенерал једнога дана отвори орман и прегледа своје хартије, откри одмах, да му фали један акт, који је од огромне важности за организацију целокупне војске.

Ова енглеска васпитачица била је шпијун. Она је под маском васпитачица добила приступа у кући и на тај начин разгледала хартије ђенералове. Њој су указивали свако поверење и тако је имала свугде и приступа. На послетку јој је испало за руком да извади отисак од браве, где је ђенерал чувао тајна документа која је добио из министарства. Пођу је одлазила у кабинет ђенералов и тамо је све важније документе копирао. На послетку, није имала довољно времена и с тога је неке и дигла. Нема сумње да је тај енглески шпијун у сукњи имао и помагача, али се то није могло доказати. Она је побегла и однела најважнија војна и тајна документа.

*

Млад човек око тридесете у цивилу одевен седа у Берлину на воз да отпутује за Италију. Вожња траје доста дуго и воз пролази разне земље. Путник се вози другом класом и наравно на путу долази у додир с разним особама. У Минхену добија наш путник једно пријатно друштво. Једна постарија дама, са интересантном и лепушастом младом кћери беше ушла у исти купе. Даме чине одличан утисак а нарочито старија изгледа да је јако говорљива. Одмах се упознала с путником а овај не може за ино, а да не указује услуге, које су људи дужни дамама на путу да чине. Путник је казао и своје име, али не и шта је; и оне му се представише са својим звучним племићским титулама и изјавише да путују у Рим. Нарочито старија дама врло је образована и окретна, говори око пола тудета разних језика.

И путник и обе даме заједно на станицама ручавају и вечеравају и при томе се живо забављају. Па ипак за то, путник је и сувише уздржљив и чим падне мрак одлази из купеа да потражи салон за спавање.

За што?

Јер познаје обе даме и ако само по фотографији. То су француски шпијун и сукњи а наш је путник пруски гардијски официр, који носи депеше за немачко посланство у Риму. Францускиње су у намери да га опчине и зајесу, да би се докопале његових депеша, које при себи носи, а Прус се опет чува, да га оне не хлороформишу, ако би се преварио, те у њином присуству заспао; сем тога чува се и од пића као и од јела, да се у њима не крије какво опијајуће средство. С тога је толико обазрив, али је ипак према обема дамама до крајности учтив. Њега је још пре поласка политичка полиција учинила пажљивим на ове шпијуне, јер су оне и раније покушавале, да пруске курире покраду. Гачан опис који је при том добио, потпуно се слаже у овом случају. Он је с тога до крајности опрезан и ови шпијун и сукњи труде се у залуд.

У Београдској тврђави ухватише једног странца, који је дошао на чудну идеју да пеца и на Дунаву и на Сави. То је неки Енглец, а у ствари аустријски ђенералштабни официр, који пеца маске ради, а у ствари помоћу удице мери дубину воде, а поред тога фотографиса малим ценим као сахат апаратом све важније тачке и капије.

Два тобож безбрижна путника броде једрилицом-јахтом дуж немачке источне обале; али их на један пут ухвате и демаскују као француске официре, који су тобож као путници увесељења ради, шпијунисали, како је немачка обала утврђена.

Артиљериски наредник I. који је откомандован у муницијски депо, слагалиште, случајно се упозна са једним господином, који се у истој вароши задржава, јер има неке послове да посвршава. Обоје се добро спријатељише. Артиљеријски наредник поред својих стручних послова интересује се и за мајсторију како се праве „бенгалске“ ватре, жабице и друге ситнице а и непознати господин одличан је познавалац прављења тих стварчица. Поучава наредника с којим прави заједничке опите и обоје се још чвршће спријатељише.

Једнога дана непознати господин вели, да би се за њихове опите згодно могао употребити „циндер“ за гранате, и то најновији какав се налази у артиљеријској лабораторији и моли наредника, да другом приликом ту „ситницу“ понесе.

Али нареднику то паде у очи. Размишљаше позадуго, да ли странац није какав шпијун, и да ли то не би било издајство показати непознатом човеку „циндер“ нове конструкције, који је још за све тајна?

На послетку, реши се, да се обрати свом претпостављеном, који опет сматрао ову ствар за врло важну и с тога јавио главном команданту. Наредник добија због своје обазривости похвалницу, а сем тога добија и неколико циндера старог система, да шпијуну, о коме се сада јасно знало да је тај, подвали. Шпијун нико не дира, чак га пуштају, да умакне са старим „циндерима“ и радују се, што су страну владу, у чијој је служби непознати странац био, обманули.

Случајеви, наведени овде, односе се на шпијунажу у миру. Она је важнија и значајнија од оне у рату, и човек се често мора дивити и чудити, када чује шта су све политички и војени шпијунци у миру починили.

Американац Куртин био је у почетку седамдесетих година овога века амерички посланик у Петрограду. После пада Наполеона III упути се Куртин да на неколико дана посети Лондон. Докле се тамо бавио добије позив обореног цара и императора, који је у то доба живео у Числехурсту, да га посети. Он се одазва позиву и Наполеон га дочека ванредно топло. Цар се с њиме забављаше неко време; говорили су о његовој прошлости, његовој сиротињи, о његовом авантурском животу као и о његовој посети у Њу-Јорк. На послетку, после разговора од читава два сахата помену цар прави циљ његовог позива. Он рече Куртину:

— Ви стојите врло интимно с Горчаковом. Можете ли ми што рећи, какви су његови погледи односно обнављања царства?

— Знам његово мишљење у том питању — рече Куртин, али се не осећам овлашћен и да вам га кажем!

— Разумем вас, — рече Наполеон, — и особито сам вам захвалан на пажњи што сте ме посетили.

Горчаковљево мишљење, које је Куртин прећутао, било је и сувише драстично. Он је рекао да тог „француског шута“ никада неће потпомоћи, да се опет докопа престола, јер га сматра за човека, који је вазда био опасан за мирно стање у Јевропи. Када се Куртин после тога вратио у Петроград, позва га једнога дана кнез Горчаков на ручак.

Кад су сели за сто, упита га на један пут овај.

— Ви сте били на путу?

— Да!

— У Лондону?

— Тако је.

— Видели сте многе људе?

— Неке моје одличне пријатеље... из Америке.

— Казали су ми, да сте видели и једног човека, који некад држаше судбу Јевропе у својим рукама?

— Тако је.

— Имате ли што да ми кажете, односно онога што сте с њиме говорили?

— Све је безначајно! — гласио је одговор. — Говорили смо само о личностима...

На то се Горчаков осмехну.

— Знам све појединости тога разговора. И сувише сам вам обвезан захвалношћу, што Наполеону нисте казали моје мишљење о обновљењу царства! —

Како разговору између Куртина и Наполеона није присуствовало никоје друго лице, Американац се заиста чудом чудило и од тада је стекао високо мишљење о савршенству и потпуности руске шпијунаже. (Свршиће се).

ЈЕДНА ПАРИСКА ДРАМА

Ово није плод вреле маште каквога фелтонисте који, да би задовољио отупеле живце својих читалаца, смишља невероватне перпетује и још невероватније катастрофе, и који на крају свога романа направи хекатомбу људских тела. Ова страшна и романтична драма десила се у Паризу 5 октобра, и ево како причају париски листови.

Булевар Рошешуар био је поприште једне крваве драме која се одиграла у чудним околностима.

Пре годину дана, једна млада глумица, г-ђица Жермена Левагалес, стара деветнаест година, са станом у московској улици бр. 34, у једном кокетном апартаману, упознала се у једном монмартрском кафе-шантану где је певала сваке ноћи од дванаест до три, са једном индивидуом која је била позната под надимком „Биби“ и чије је право име Хектор Жиго.

Жиго је био један од оних несрећника, увек одевених по последњој моди, напомађене косе, добро уфитиљених бркова, које човек може срести по свима местима где има жена, и чије је једино занимање да подло експлоатишу несрећнице које буду пале у њихове замке.

Он успе да заведе младу глумицу, која му се предала не само „душом и телом“, по традиционалној романској форми, него, што је за њега било главно, и кесом; на тај начин, он је код ње имао и постељу, и постављен сто, чак му је и поклоне давала.

Али захтеви лепога Бибиа с дана на дан су се увећавали, и најзад су постали такви, да му Жермена учини неколико плапљивих примедба. И при првом покушају зло је прошла: драган је обори и изудара на мртво име и оте новац који му је требао.

Најзад, једнога лепог дана, њој дође храброст, отказа му и стан и љубав, и запрети да га ће затворити ако се одмах не сели.

Пред таквим стањем ствари, господин се одлучи да се повуче, али на растанку даде реч својој разочараној пријатељици да ће јој се осветити. Излазећи, он дочепи један стилет који је припадио Жермени, и узвикну јој, извукавши оружје:

— Видећеш! са овим ћу ја свршити рачун са тобом.

Неко време после тога, они се среташе на тераси једне пиваре у улици Бланш. Свађа се замече између њих, и то баш око стилета. Биби се устреми на малу певачицу и покуша да је удари, али остали гости притрчаше и раздвојише је.

— Све ти је у залуд, ја ћу ти одрати кожу! рикао је претећи песницом младој жени која, сва престрављена, пожури се да побегне дома, одакле није неколико дана излазила.

Пошто га је Жермена отпустила, Биби нађе нову љубавницу, веома лепу радницу Жану Мишо, стару двадесет година. Много слабија карактером него Жермена, Жана се потпуно предаде свом заводнику. Овај је натера да остави радионицу где је радила — једну велику фабрику кутије — и како је она била веома лепа натера је да уђе у галантан свет, и поче живети од њене зараде и трговати њеном љубављу, младошћу и лепотом. Али ни то му није било доста: он се реши да експлоатише њену љубав и преданост до краја.

Идеја о освети није му избијала из главе. Он је знао да Жермена свако вече долази са једном својом пријатељицом у један хореографски завод на булевару Клиши. Он измисли један

сатански план. Не желећи да има посла са полицијом, науми да се послужи Жаном као оружјем. Она му је била потпуно одана и могла је послужити као оруђе.

У четвртак, 4 октобра у вече, заједно са Жаном дође у тај завод где је био сигуран да ће срести Жермену.

Она је ту одиста била. Водећи Жану Мишо испод руке, он је доведе до Жермене Левагалес. Када је ова видела човека није се освете толико плашила, хтеде побећи, али немаде времена. Њен некадашњи љубавник дохвати је за раме:

— Остани! нареди јој.

Престрављена, она остаде непомична и нема.

Затим се „Биби“ окрете Жани Мишо и рече јој:

— Представљам ти моју бившу. Моћи ћеш је познати.

Надам се да ти неће измаћи. Ако ти њу не убијеш, ја ћу тебе убити.

Жана и Жермена нису се никада виделе. Само измењаше погледе пуне мржње.

После тога трагичнога представљања певачица се реши да проведе ноћ код пријатељице која је била са њом, на булевар Рошешуар.

Око један час изјутра она изиђе са својом пријатељицом. Без икакве препреке дођоше до стана, уђоше у кућу не сумњајући да их је Жана пратила и да је ушла са њима у капију.

Тек што је Жермена прешла неколико степеница, Жана се у мраку устреми на њу, и оним истим стилетом убоде своју супарницу у главу.

Лако рањена, Жермена скочи на своју непријатељицу, дохвати је за грло и успе да јој отме крвав стилет. Затим обори Жану, метну јој колена на груди и бесно је поче бости док ова није престала дисати.

На ларму пробудени укућани дотрчаше, и ухватише Жермену Левагалес, која је расплетене косе, манита погледа, крвавога лица, руку, одела, витлала стилетом и смејала се лудим смејом.

Жану, потпуно без свести, однеше у болницу Ларибоазијер; веома мало наде има да ће остати жива после страховитих рана којима је покривена. Жермена је одмах затворена и све у плачу, испричала и признала све.

Лепи „Биби“ је нестао.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

71

— Промислите се, мадроазел, поче он строго, још једнако као обавештавајући, — размислите, ја сам вољан да вам још времена дадем на размишљање. Изволите видети ово: кад ја и не би био тако уверен, разуме се, ја, поред свог искуства, не би се ни усудио да вас правце окривљујем; јер за сличну оптужбу, непосредну и јавну, или пак само погрешну, ја сам, у неком смислу, одговоран сам. Знам ја то. Јутрос размених за своје потребе неколико хартија са пет постотака, у номиналној суми три хиљаде рубаља. Рачун сам записао у бележник. Кад сам дошао кући, узем да пребројим новце — сведок ми је Андреја Семјоновић, — и, пребројавши две хиљаде триста рубаља, оставим их у бележник, а бележник у побочни џеп на капуту. На столу остаде око пет стотина рубаља у новчаницама, а међу њима три по сто рубаља. У том тренутку дођоште ви (на мој позив), — и за све време били сте необично збуњени тако, да сте трипут, усред разговора устајали и хитали, нешто, да одете, премда наш разговор још не беше свршен. Андреја Семјоновић може све то да потврди, Веровати је, да ви сами, мадроазел, нећете одрећи да потврдите и изјавите да сам вас ја звао преко Андреје Семјоновића, једино зато само, да се с вама поразговарам о сиромашном и беспомоћном стању ваше сроднице, Катарине Ивановне (код које нисам могао доћи на даћу), и о томе, како би корисно било да се у њену корист приреди лутрија, или да се покупе добровољни прилози, и тако што. Ви сте ми захвалили, чак сте и заплакали (ја причам све онако, како је било; прво, с тога, да вас на све подсетим, а друго, с тога, да вам покажем да се из мог сећања ни једна ни најмања црта није утрла). Затим сам узео са стола папир од десет рубаља и подарио вам, од своје стране, у корист ваше сроднице, и као прву помоћ. Све

је то видео Андреја Семјоновић. Затим, ја сам вас отпратио до врата, — ви бисте све једнако у оној забуни, — после чега, оставши сам са Андрејом Семјоновићем, и поразговаравши с њиме десетак минута, он, Андреја Семјоновић, изиђе, а ја се понова вратим столу, на коме беху новци, у намери, да их пребројане оставим оделито, као што сам и раније напустио. На моје чудо и запрепашћење, једне стотинарке између осталих не беше. Па сад изволите оценити: осумњичити Андреју Семјоновића ја већ никако не могу; чак ме је стид и да то помислим. Преварити се у бројању такође не могу, јер на минут пре нашег доласка, кад сам свршио рачунање нађем да је сума тачна. Признајте и сами, да, сећајући се ваше збуњености, журбе да одете, што сте неколико времена своје руке на столу држали; узевши, напоследку у обзир ваш друштвени положај и навике с њиме у вези. — приморан сам био да останем при сумњи, — свакако сумњи опорној, али, — праведној! Додајем још и понављам: да, и мимо свеколике моје очевидне уверености, ја разумем да у овој мојој оптужби постоји нека за мене опасност. Али као што видите, ја не стојим залуду, ја сам устао, и да вам кажем зашто: једино зато, госпођице, једино зато, што сте показали најцрњу незахвалност! Како то? Та ја сам вас позвао у интересу ојађене сроднице ваше, та ја сам вам пружио по могућству своје десет рубаља, а ви пак, још онога часа, враћате ми све то оваким поступком! Не, то већ није лепо! Ту треба лекција. Размислите само; и не само то, него вас као прави пријатељ молим (јер бољег пријатеља ви имати не можете у овом тренутку), сетите се! Иначе бићу неумољив! Е, дакле?

— Ја ништа нисам од вас узела, прошапће Соња у страху, — ви сте мени дали ових десет рубаља, ево вам!

Соња извуче из џепа мараму, нађе завезак, одреша га, извади десетицу и пружи руку Лужину

— А оних осталих сто рубаља ви баш не признајете? прекорно и наваљујући рече он, и не узе хартију.

Соња се обазре. Сви су је посматрали тако страшно, ужасно, строго, подмешљиво, злобно. Она погледа на Раскољникова... Он стајаше до зида, скрштених руку, и пламеним погледом посматрао је.

— О, Боже отме се Соњи.

— Амалија Ивановна, ово треба јавити полицији, а после, молим вас најпокорније, пошљите међутим и по вратара, тихо шта више и пријатно рече Лужин.

— Гот дер бармхерциге! ја сам и знала, да је она крао! пљесну рукама Амалија Ивановна.

— Ви сте и знали? прихвати Лужин. — Мора бити, да сте и пре овога имали бар каквог основа да тако закључите. Молим вас, поштована Амалија Ивановна, упамтите ваше речи, које сте, уосталом, пред сведоцима изrekli.

Са свих страна се одједном диже гласан говор. Све се ускомешало.

— Ка-а-ако! најједном узвикну Катарина Ивановна, досетивши се у чему је ствар, па чисто слете Лужину, — Како? Ви њу окривљујете за крађу? Соњу зар? Јао, подлаци, подлаци!

Па припаде Соњи, и својим сухим рукама загрли је, као да је у тисак метнула.

— Соња! Како си смела од њега узети десет рубаља! О, ала си глупа! Дај овамо! Дај одмах тих десет рубаља, — на!

Прихвати од Соње банку, згужва је у рукама, замахне и баци је право њему у лице. Куглица га удари по очима и падне на патос. Амалија Ивановна полети да новац подигне. Петар се Петровић ражљути.

— Држите ту полуделу! завиче он.

На вратима се у том тренутку, поред Лебезјатњикова, појавише још неколико лица, међу њима загледаху унутра и обе дошавше даме.

— Како? Полуделу? Јесам ли то ја? Буда-ало! цикну Катарина Ивановна. — Сам си лудак, ниски човек! Соња, Соња да узме његов новац! Зар Соња крадљивица! Лудаче, још ће и теби дати новаца! —

Катарина Ивановна се хистерично засмеја. — Јесте ли видели ви лудака? окрече се она и пита на све стране, свакоме показујући на Лужина. — Шта и ти? — намах опазивши она газдарицу, — и ти још овде, кобасичарко, потврђујеш да је она „крао“, ти, проста пруска кокошја ного у криволину!

Ах, ви, ви! Ах, ви, ви! Та није она ни из собе излазила, и како дође од тебе, подлаца, тако седе овде одмах поред мене; то су сви видели. Ето ту поред Родјона Романовића седе!... Претресите је! Кад није никуда излазила, онда мора и новац да је код ње! Тражи, де, тражи, де, тражи! Само, ако не нађеш, то, голубићу, опрости, одговараћеш! Ићи ћу господару, господару ћу ићи, самоме цару, милостивом, пашћу му пред ноге, одмах, ама одмах! Ја сам сирота! Мене ће да пусте! Ти мислиш да пеће? Лажеш, доћи ћу ја до њега! Доћи ћу-у! Ти си ваљда на то рачунао што је она мирна и блага? Али, брацо, за то сам ја пак смеона! Хоћеш се ти сурвати! Та тражи, тражи, де! Тражи, тражи, дела тражи!

Катарина Ивановна у безумљу чула Лужина, вукући га Соњи.

— Ја сам спреман, и одговарам... Али стишајте се, госпођо, стишајте се. Ја и сувише видим да сте ви смели!... Па... па... па како ће се то? мрмља Лужин, то треба пред полицијом... премда, уосталом, и сад има сведока доста... Ја сам готов, али свакако, мушкињу је тешко... пол... Кад би ми могла Амалија Ивановна... премда, уосталом, то се тако не ради... Како ће се то?

Кога хоћете! Ко хоће, тај и нека тражи! виче Катарина Ивановна. — Соња, изврни своје цепове, покажи им! Ево, ево, на! Види, изврнут, ево, празан, овде је била марама, цеп је празан, видиш ли! Ево и другог цепа, ево, ево, види! Видиш, видиш!

Катарина Ивановна не да је изврнула него и оба цепа, извукла и преврнула. Али из другог, десног, цепа наједном испадне хартица, опише у ваздуху параболу, и падне испред ногу Лужинових. То су сви видели; многи узвикнуше. Петар Петровић се сagne, дохвати хартију са два прста, дигне је да је сви виде, и развије... То беше стотинарка, савијена у осморе. Петар Петровић поведе руком наоколо, показујући новчаницу свима

— Крадљивица! Напоље из квартир! Полис, полис! за виче Амалија Ивановна, — њих треба у Сибир протерати! Напоље!

Са свих страна осуше узвици. Раскољников ћуташе не спуштајући ока са Соње, изретка, али брзо скрећући поглед и на Лужина. Соња стојаше на једном истом месту, као без памети, она шта више не беше ни задивљена. Одједном првенило јој се осу по лицу; она узвикне и покрије лице рукама.

— Не, нисам ја то учинила! Ја нисам узела! Ја не знам! завиче она с јауком који срце раздире, па припадне Катарини Ивановној.

Она је прихвати и крепко је притисне себи, као да жели грудима својим да је од свих заштити.

— Соња! Соња! Ја не верујем! викаше Катарина (поред све очевности), потресајући је у својим рукама као дете, љубећи је безбројно пута, хватајући њене руке, па се упија, љубећи их. — Зар ти да узмеш! И какви су то глупи људи! О, Господе! Глупи сте ви, глупи, викаше она свима, — та ви још и не знате, та не знате, какво је то срце, каква је то девојка; Она да узме, она! Та она ће своје последње одело да прода, боса ће ићи, па ће вама дати, ако вам затреба, ето каква је она! Она је и тај жути билет узела с тога, што су моја деца гинула од глади, продала је себе за нас!... Јао, покојниче, покојниче! Јао, покојниче, покојниче! Видиш ли! Видиш ли! Ово је твоја дања! Господе! Сачувајте је, браните је, што стојите сви! Родјоне Романовићу, а што се ви не заузмете? Зар и ви верујете, Ни за њезин мали прст не вредите сви ви, сви, сви, сви! Господе! Та, заштити нас! (Наставиће се).

Т Р А Ж И С Е

Душан Батић, из Београда, редов II. коњич. пука „Цара Душана“ 13. ов. м. по подне око 3 часа, када је ескадрон био на пројакхивању, узео је аманетник са упутницама које су биле потписане, — без ичијег наређења; на пошту отишао и аманете примио, који износе суму од 80 до 90 динара, па се више није вратио у команду. Он је висок, плав, мале главе, малих

наушница и смејих, црних очију, иде мало погурено. Од одела има: копоран чохани, чакшире црвене — чохане, шајкачу, чизме преправљене и сабљу новог прописа. Без шињела је. Командант истог пука актом Бр. 3745. расписује за његов проналазак. УБр. 24942.

Асан, син Цале Салимовића — циганина — из Дубнице ср. пчињског, отишао је негде са фамилијом и то: Цала, отац, стар 53 год.; Нарина, мати, 65 год.; Мамут, брат 23 године; Шериф, брат, 18 год.; Гима, сестра, 25 год.; и Зезина сестра од 16 год. Асан је записан у пописној књизи људства села Дубнице и исти се има уврстити ове године у списак регрутски. Начел. окр. врањског актом Бр. 13681 моли полиц. власти да Асана пронађу и с њим надлежно поступе. (УБр. 24707.)

Атанасије Д. Стаменковић, пољски чувар из Загужана ср. лесковачког, отумарао је 19 пр. мес. негде од своје куће, оставив своју породицу без потпоре. Њему је 35 год., висок, у лицу црномањаст, обрва, косе и бркова црних, уста умерена, носа повећег, брија се; кад говори тресе главом и левом руком, ногу патравих и кад иде рамље; посве је пашав. Од одела однео је на себи: чакшире, кратко гуњче и јелен све од обичног сукна, на ногама прсте опанке и модре чарапе, а на глави шајкачу од старе, плаве чохе. Начелство окр. врањског актом Бр. 13779 моли све полиц. власти, да Атанасија потраже и са нађеним надлежно поступи (УБр. 24708.)

Коста Томић, обућар из Пирота, отумарао је негде. Њега тражи пиротски првостепени суд актом Бр. 7198. да му саопшти пресуду своју од 12 септ. 1897 год. Бр. 8127, којом је осуђен на два месеца затвора и плаћање трошкова за дело лаке повреде. (УБр. 24912.)

П О Т Е Р А

Лазар Антанић и Марија удова поч. Радосава Божића обоје из Љутица ср. п.тамнавског 15 прош. мца. отумарали су негде у намери да блудно живе. Они су покрали кућу и однели собом до 2000 дин. Лазар је оставио жену и петоро нејаке деце, а поред тога и имање. Лазар и Марија имају при себи пасош. Начелство окр. подринског под Бр. 318 и 319 од 15 септембра тек. 1900 год. издат им за Ниш. Лазару је до 40 год. висок, плав, са свим њосав, на себи има од одела: гуњ, чакшире, опанке. Марија има до 35 год. висока, у оделу селјачком, као што се носи у Посаво-Тамнави. Начелство окр. подринског актом Бр. 16353 моли све полиц. власти да Лазара и Марију пронађу и њену га стражарно спроведу. УБр. 24920.

Ђерим Тафић, циганин из Бојника, среза јабланичког, код суда општине бојничке, био је окривљен за крађу наковња Зети Сејдићу, ковачу онд. па кад га је суд општ. бојничке, 6 августа т. г. спровео са свима актима истраге власти ср. јабланичког, он је на путу између Бојника и Лебана испред служитеља општинског Смиљка Марковића побегао незнано где, отевши од служитеља пушку, са којом га је спроводио. Ђериму је 40 година, средњег је раста, лица округлог — црног, косе црне, обрва црних, очију жућкастих, носа правилног, бркова црних, уста правилних; браду брија. Од одела имао је на себи: памуклију, црне чакшире арнаут. кроја, препасан широким појасом, на глави црвени фес и на ногама опанке. Начелство окр. врањског актом Бр. 13452, моли све полиц. власти да Ђерима у кругу своје потраже и нађеног њему стражарно упуте. УБр. 24706.

Александар Кочић—Сицина, турски војни бегунац, који се 30 пр. м. пријавио власти среза копаоничког, при спроводу у Ваљево побегао је испред спроводника. Тиме је доказао да је неисправан, зато начелник среза посавског актом Бр. 11684 моли све полиц. власти да овога бегунца потраже и њему га спроведу (УБр. 25059).

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ и ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Нису нам стигле на време слике за овај број, с тога и дајемо га без слика. У идућим бројевима накнаднићемо.